

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՌԱԴԻՈԶՐՈՒՅՑԸ
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՄԱՅՐ
ԱԹՈՌ ՎԵՐԱԴԱՐՁԻՆ

(1968 թ. հուլիսի 30)

Աստուծո ողորմությամբ վերադարձանք Մայր Աթոռ՝ Նորայն ու մխիթարված արտով: Մեր ուղևորությունը տևեց ուղիղ հարյուր օր: Այցելեցինք յոթ երկիրներ՝ Մեր օրհնությունը տանելով հայ եկեղեցիներուն և հավատացյալներուն Վիեննա, Նյու-Յորք և այլ ութ հայաշատ քաղաքներ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգաց մեջ, ապա Մոնրեալ և Քեպեք, այնուհետև Հարս-վային Ամերիկա՝ Բուենոս-Այրես, Մոնտեվիդեո, Սան-Պավլո և Ռիո-Դե Ժանեյրո և հետո Փարիզ:

Ամենուր հայ բարեպաշտ և հայրենաբաղձ ժողովուրդը սքանչելի միասնությամբ, հազարներ և տասնյակ հազարներ, սիրով, կարոտով, ցնծությամբ իրենց հոգիները բացին՝ ստանալու համար ողջույն վերածնած մայր Հայաստանեն և օրհնություն՝ սուրբ Լջմիածնեն: Հրաշքի համազոր իրողություն է սփյուռքի հայության արբազան կիրքը, անխորտակելի կամքը՝ վառ պահելու իր հայկական գիտակցությունը, իր նախնյաց լույս հավատքը, և հավատարիմ մնալու իր ազգային մշակույթին, իր մայր հողին և իր սրբություն արքոց սուրբ Լջմիածնին: Հեռավոր ասիեր, ծովեր, օվկիանոսներ և հազար ու մեկ արտաքին գործոններ անգոր են շիջելու հայոց հոգիներու հրդեհը բոցավառ: Անգամ մը ևս համոզվեցանք, թե մեր ժողովուրդը ի Հայաստան և ի սփյուռս աշխարհի ոգեկան հզոր մարմին մը կկազմե, մեկ ու անբաժան, որուն մեջ կա և հավետ անմար կվնա խորհուրդը մշտանորոգ կյանքին և ստեղծարար ուժին:

Արտասահման ապրող հայության առաջ դրված մեծագույն և բախտորոշ հարցը ազգապահպանման հարցն է, որուն համար անհրաժեշտ է առավել կազմակերպվածությամբ ու նպատակասլացությամբ մեկտեղել բոլոր բարոյական, իմացական և նյութական ուժերն ու միջոցները: Հատկապես կարևոր է ամեն տեղ ընդլայնել հայ վարժարաններու ցանցը: Այս տեսա-

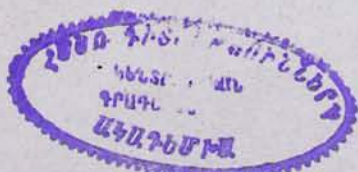
կետե առավել միախարական է Հարավային Ամերիկայի կացությունը: Մեր ուղևորության ընթացքին ամեն տեղ Մենք այցելեցինք ոչ միայն մեր եկեղեցիները, այլ նաև բոլոր հայ վարժարանները, ամենօրյա թե կիրակօրյա, օրհնեցինք աշակերտները և գնահատանքի Մեր խոսքը ըսինք հայ դաստիարակներուն և վարժարաններու վարիչ մարմիններուն, սփյուռքի հայ վարժարանները նկատելով մեծագույն ընծաները մատուցված մայր հայրենիքին:

Խոր հուզումի ապրումներ ունեցանք Մոնթե-Բելլոյի և Սան-Պալլոյի գնահատակաց հուշարձաններուն Մեր տված այցելությանց առթիվ, երբ հանդիսավոր իրադրության մեջ ներկա եղան բազմահազար հայեր: Անցկարագրելի էր ծովածավալ բազմության հոգեկան ալեկոծումը, իբրև արտահայտություն երկյուղած հարգանքի Ապրիլյան եղեռնի գնահատակներու հիշատակին, և իբրև ուրախության պոռթկում՝ վերածնած մայր հայրենիքի նկատմամբ: Եվ քանի-քանիներ կոիմեի մեզի՝ աղաղակելով՝ «Ողջույն տարեք Ծիծեռնակաբերդին, ողջույն տարեք Արարատին»: Բոլորի սրտերը փոթորկված էին մանավանդ, որովհետև նույն օրերուն մեր ժողովուրդը կոզեկոչեր հիշատակը Սարդարաբադի հերոսներուն, որոնց սուրբ արյունով 1915 թվականի Մեծ եղեռնը 1918-ին պսակվեցավ Սարդարաբադի Մայիսյան հաղթությամբ: Երջանիկ եղանք հաստատելով, թե ինչպես մայր երկրի մեջ, նույնպես և սփյուռքի ամբողջ տարածքի վրա, հայ ժողովուրդը տոգորված է ու ոգեշնչված նույն ապրումներով, նույն մտորումներով և նույն երազանքներով, վերաշինվող հայոց հայրենիքի լուսավոր ներկայի և առավել փառավոր ապագայի նկատմամբ:

Այս հուսադրիչ իրողությունը սակայն պետք չէ մեզ մոլե դեպի կրավորական ինքնագոհացում, այլ ընդհակառակը՝ դեպի կենդանի գործ՝ առավել կազմակերպվածությամբ և առավել հետևողականությամբ, որպեսզի արտասահմանի նոր սերունդները ևս ապրին ու գործել սորվին հայ ժողովուրդի և հայ հայրենիքի ներկայի և ապագայի գիտակցությամբ: Սփյուռքի հայ՝ երիտասարդությունը անհրաժեշտ է դաստիարակել մեր նախնաց հավատքով, սուրբ Էջմիածնի օրհնության ներքև, անհրաժեշտ է լուսավորել անոնց գիտակցությունը հայոց պատմության ոգիով և հայ մշակույթի հին ու նոր արժեքներով, անհրաժեշտ է նույնպես ոգեշնչել զանոնք վերածնած հայոց հայրենիքով, արդի Հայաստանով և անոր պայծառ գալիքով, վստահ տարակուս չկա, թե ամենայն հայոց ապագան կդարձնվի Հայաստանի մայր հողի վրա, մեր օրերու իրականության հաստատուն պատվանդանին վրա՝ չարքաշ, շինարար և ստեղծարար աշխատանքովը հայրենաբնակ հայերուն, հայրենի հարազատ պետության հովանիին ներքև՝ խաղաղության, անվտանգության և ազատ ու հարաճուն զարգացման պայմաններու մեջ:

Մեր ազգի և հայրենիքի վերածննդյան այս ճանապարհին վրա Մայր Աթոռ ս. Էջմիածին ինք ևս իր պատմական առաքելությունը կշարունակե ու պիտի շարունակե անշեղ կերպով, միշտ կանգնած իր հարազատ ժողովուրդի և մայր երկրի կողքին, միշտ ծառայելու համար անոնց հիմնական և հավիտանական շահերուն:

Մեր ուղևորութենեն կվերադառնանք առավել զորացած այս գիտակցության մեջ և առավել լավատես՝ դեպի ս. Էջմիածնի նախախնամական առաքելությունը:

HA-10691

Ծննդարտապես «ի վերայ Աջոյն և սրբոյ Էջմիածնի, ամենայն ազգն հայոց կապեալ կայ» ալժմ և հավիտյան:

Եւ իբրև եզրակացություն, սփյուռքի մեր զավակներուն ուղղալ, Մեր հորդորն է՝ մեկտեղել, կենտրոնացնել բոլոր կենսունակ ուժերը, բոլոր հնարավոր միջոցները, և համերաշխ ու միաբան աշխատանքով ամուր հիմերու վրա կազմակերպել ազգապահպանման նվիրական գործը, անասան հաւատքով և լավատեսությամբ դեպի մեր ազգի ու մայր երկրի ապագան՝ սուսջնորդող նշանաբան ունենալով՝ մեկ ու անբաժան Հայաստանայց եկելեցի՝ սուրբ Էջմիածնի ամենայն հայոց հայրապետության իշխանությամբ, և իբրև մեկ ու անբաժան հայ մշակույթ և հայ ժողովուրդ, ամենայն հայոց մայր հայրենիքի, հավերժական Հայաստանի, սուրբ ու անող արդի իրականությամբ:

Թող Աստված օրհնե մեր վերածնած ժողովուրդը ի Հայաստան և ի ախուռն աշխարհի ու հաջողությամբ կենսագործե անոր արդար իղձերն ու երազանքները բոլոր:

Ողջ լերութ, գորացյալ սուրբ Հոգվով, ալժմ և հավիտյան ամեն:

